

A VERITAS Történetkutató Intézet és Levéltár hírlevele

VERITAS

Történetkutató Intézet és Levéltár

Tartalom

- **Hírek**

- **Olvasnivaló:**

- „Júdások és patkányok” kontra „harc a magyar elnyomás ellen”.

Sajtópolémia az erdélyi szászok medgyesi döntése nyomán (1919)

- *A közlekedés, a posta és mindennek az „elhárítása”*

- *Szlovák királyság létrehozásának lehetősége a II. világháború alatt*

- **Cikkajánló**

- **Adatkezelési tájékoztató**

HÍREK

Intézetünk levéltári segédkönyvtárosa, **Kocsis Annamária** 2024. május 29-én summa cum laude minősítést szerzett PhD-disszertációjának nyilvános vitáján. Doktori dolgozatának címe: *A Szabolcs, Szatmár és Bereg vármegyei boszorkányvadások társadalmi és kulturális háttere (1700-*

került sor. A jelölt témavezetője **Dr. Kincses Katalin Mária**, tudományos főmunkatársunk. A rendkívül magas színvonalú doktori vitán maximális pontot adott a bíráló bizottság a jelöltnek, és kiemelte **Kocsis Annamária** különleges témaválasztását, érdekes és alapos, sok kutatást igénylő munkáját, és további kutatásokra biztatták a témában. Ezúton is szívből gratulálunk kolléganőnknek!

A Pázmány Péter Katolikus Egyetem Jog- és Államtudományi Karának gondozásában megjelent tudományos munkatársunk, **Kupiné Dr. Drócsa Izabella** *Politikusok a vádlottak padján* című könyve. A kiadvány intézetünk honlapján a *Hírek* menüpontban elérhető.

PÁZMÁNY
Pázmány Péter Katolikus Egyetem
Jog-és Államtudományi Kar

Doktori értekezések 27.

DRÓCSA IZABELLA

**POLITIKUSOK
A VÁDLOTTAK PADJÁN**

*A két világháború közti rendtörvények
dogmatikai elemzése és bírói gyakorlata*

PÁZMÁNY PRESS

Olvasnivaló

**„Júdások és patkányok” kontra „harc a magyar elnyomás ellen”.
Sajtópolémia az erdélyi szászok medgyesi döntése nyomán
(1919)**

Az erdélyi szászok a rájuk nehezedő kényszerítő körülmények szorításában, ám vitathatatlanul a lehető legvégső pillanatilag kivárva, 1919. január 8-i medgyesi gyűlésükön kinyilvánították csatlakozásukat a Román Királysághoz. E lépésüket a világháborús összeomlást követően amúgy is frusztrált magyar közvélemény éppúgy hazaárulásnak tekintette, ahogyan a német mozgalomnak a szászokkal hagyományosan szemben álló magyarbarát szárnya is. E patrióta irányzat képviselői – a hazai németek hagyományos hungarus-tudatát korszerűsítve – népüket már jó ideje *németajkú magyarságnak (Deutsch-Ungartum)* tekintették, s kultúrájukat, illetve kettős identitásuk német elemeit csakis a közös és egységes Kárpát-medencei állam keretei között vélték megőrizhetőnek. Ezért is álltak kiélezett harcban a szász mozgalom autonómia-elképzeléseivel. Tisztán látták ugyanis, hogy e törekvések csak az első lépést jelentik az elszakadáshoz vezető úton, amiben ők, a németek, ellentétben a románokkal vagy a szerbekkel, kimondottan ellenérdekeltek. Számukra tehát a magyar integritás védelmezése saját német érdekeik védelmezését is jelenti.

Az illusztráció a szerző saját fotója.

A közlekedés, a posta és mindennek az „elhárítása”

A magyar politikai rendőrség közlekedés és posta területén végzett tevékenységét koordináló szervezeti változásokat [egy korábbi cikkemben mutattam be](#). A „Párt öklének” közlekedési és posta-elhárításának a konkrét tevékenységével ebben az írásban szeretnék foglalkozni. A helyzetet jól szemléltette, hogy többévnnyi munkát követően, még 1953-ban is az ő szempontjaik szerint igencsak komoly problémák adódtak ezen a területen, hiszen a közlekedés stratégiai ágait nem tudták kellően ügynöki hálózattal biztosítani, és a gyakori közlekedési balesetknél végzett vizsgálódások sem vezettek kellő eredményre. A szerv feladatait ekkor így határozták meg: „Munkánk lényege a közlekedés rendjének védelme, a vasúton szállított áruk biztosítása, a MÁV belső gazdálkodásában előforduló visszaélések megelőzése, leleplezése.” 1953. szeptemberében az osztály azt az utasítást kapta, hogy gyűjtse össze eddigi munkája során szerzett tapasztalatait, és jegyezze le az ellenséges ügynökök módszereit, behatolási csatornáit, stb.

Kép forrása: Fortepan / Magyar Rendőr

Szlovák királyság létrehozásának lehetősége a II. világháború alatt

Szlovák Néppártjának egypártrendszer alakult ki. A szlovák állam fokozatosan a német nagyhatalmi politika sakkfigurájává vált és önálló államisága a német külpolitika aktuális érdekeitől függött. A szlovák politikai vezetés érzékelve a kül- és belpolitikában fennálló nehéz helyzetet államformájának átalakítására dolgozott ki egy alternatívát 1941-re. 1941. június 23-án a berlini szlovák követség olyan információt szivárogtatott ki, amely szerint Szlovákia királysággá alakulna át. A trónra Cyrill, (1895-1945) (Neve: Cyril Hajnrih Franc Ludvig Anton Karl Filip) Preszlav herceget, a III. Borisz bolgár cár (király) öccsét hívták volna meg. Az első híradások a berlini szlovák követségtől származtak, akik ezt úgy tüntették föl, mintha ezt az értesülést a német külügyminisztériumból szerezték volna. A fentiek háttérében az állt, hogy Jozef Tiso és Tuka Béla külügyminiszter a szlovákiai Murányban I. Ferdinánd bolgár ex-cárral és annak fiával, III. Borisz akkori cárral is tárgyalásokat folytattak a szlovák királyság létrehozásáról. I. Ferdinánd cár, miután 1918-ban lemondott fia, III. Borisz javára a trónról, gyakran tartózkodott Szlovákiában, az ottani birtokán. 1941 június elején III. Borisz Adolf Hitlerrel és Benito Mussolinivel is tárgyalt a kérdésről.

Kép forrása: Wikimedia Commons / encyklopediapoznania.sk

[Janek István teljes cikke itt olvasható el](#)

Cikkajánló

Megszállás 1944

A Rubicon történelmi folyóirat hasábjain intézetünk főigazgatója **Szakály Sándor**: *A szuverenitás elvesztése. Mit tudhattak és mit tehettek (volna) a magyar állam vezetői 1944. március 19. előtt?*, valamint a *Hogy történt? A német megszállás emlékezete. Dokumentumok és visszaemlékezések* című írásait olvashatják az érdeklődők.

[Szakály Sándor írásai itt olvashatóak el](#)

1979-1990 között

Június 10-én jelent meg a Nemzetstratégiai Kutatóintézet periodikája, a Kárpát-Haza Szemle folyóirat idei első száma. Ebben a lapszámban jelent meg **Seres Attila** intézetünk kutatócsoport-vezetőjének „*A kárpátaljai magyarok tömeges áttelepedése Magyarországra 1979-1990 között*” című tanulmánya.

[Seres Attila írása itt olvasható el](#)

„Magunk revíziója”

A Trianoni Szemle legújabb különszámában intézetünk főigazgató-helyettesének, **Ujváry Gábornak** „*Magunk revíziója*” című írása található.

[Ujváry Gábor írása itt olvasható el](#)

Az új adatkezelési tájékoztatónkat [itt tudja elolvasni](#):

A VERITAS Történetkutató Intézet és Levéltár kizárólag a saját rendezvényeivel és programjaival kapcsolatos meghívók és értesítők küldésére használta fel eddig az Ön személyes adatait (név és e-mail cím), azokat harmadik félnek nem adja át a jövőben sem. Ha nem ért egyet az Ön személyes adatainak (név, e-mail cím) további kezelésével, és a jövőben nem szeretne hírlevél formájában értesülni a VERITAS Történetkutató Intézet és Levéltár legújabb híreiről, rendezvényeiről és programjairól, akkor kérjük, hogy jelezze ezt az info@veritas.gov.hu címen! Ebben az esetben véglegesen és helyreállíthatatlanul töröljük Önt az adatbázisunkból. Ha az adatkezeléssel kapcsolatban bármilyen kérdése vagy észrevétele van, akkor forduljon hozzánk az info@veritas.gov.hu e-mail címen.

Bízunk benne, hogy továbbra is figyelemmel kíséri a VERITAS Történetkutató Intézet és Levéltár tevékenységét.

[Subscribe](#)

[Past Issues](#)

[Translate](#) ▼